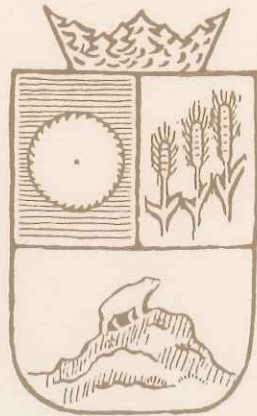

Kalender 2010

OPPEGÅRD
HISTORIELAG

Gamle hus i Oppegård

SEFRAK - boka

I perioden 1985 – 1989 ble det i offentlig regi – og på landsbasis - registrert alle hus som er bygd før år 1900. For Oppegård sin del ble tidsrammen utvidet til 1920, siden den første store utbyggingen i kommunen foregikk i disse årene. Før det var Oppegård et bygdesamfunn med spredt bebyggelse. Registreringene, kalt SEFRAK-registrering (SEkretariat For Registrering Av Kulturminner), er gjort ut fra husenes alder, ikke antatt verneverdi. Selv om registreringene omfatter alle typer eldre og nyere kulturminner, er det likevel registrering av gamle hus det er lagt størst vekt på.

SEFRAK - boka (se illustrasjonen) ble utgitt i anledning kommunens 75-års-jubileum i 1990, men kom først ut i 1993.

I forordet sies det:

”Lokalhistorie er blitt populært stoff i Oppegård. Kanskje erkjenner vi etterhvert at ord som ”fremtid, utvikling og vekst” ikke kan stå alene, men må knyttes til ”fortid, erfaring og tradisjon”. Denne boken gir en oversikt over byggeskikken i Oppegård frem til ca. 1920 og tar således for seg en viktig del av kommunens historie.”

Boka tar for seg ”alle” hustyper og hus, offentlige som private, gård- og småbrukshus, næringsbygg osv. I denne kalenderen har vi ikke hatt noen spesiell målsetting for å vise den brede variasjon av hus, men vi har forholdt oss til bolighus, og ellers forsøkt å få til en viss geografisk variasjon. Vi har ikke nevnt noen hus spesielt med henvisning til SEFRAK-registreringen. Boka har en mengde gode bilder av gamle hus, men den er ikke lett å finne fram i. Huset som er benyttet som forsidebilde i boka, er tatt med i denne kalenderen.

Biblioteket har boka til studium for interesserte, og eventuelt til utlån.

Takk for støtten!

Adigo Varmeteknikk
Sætreskogveien 4, 1415 Oppegård
Tlf. 66813550 www.adigo.no

Coop Mega, Kolbotn Torg
Åpn. 09-21(18) Tlf. 66810750
www.coop.no

DnB NOR ASA, avd Kolbotn
Kolbotnvn. 6, 1410 Kolbotn
Tlf. 03000, www.dnbnor.no

Fargerike Kolbotn Interiørservice
Landerudsenteret, Tlf. 66808020
Maling – tapetsering – gulvlegging

Foss & Co Eiendomsmegling A/S
Edvard Griegs vei 1,
Postboks 86, 1411 Kolbotn,
Tlf. 66823060

Gjersjøen Antirust
Rosenholmvn. 47, 1414 Trollåsen
Tlf. 66800129
www.gjersoenantirust.no

Handelsbanken
Tlf 66892960, Liavn 11, 1410 Kolbotn
e-post: kolbotn@handelsbanken.no

Ilje A/S – prosjekt- og byggeledelse
Kolbotnvn. 33, 1410 Kolbotn
Tlf. 66995550, epost@ilje.no

KIWI Trollåsen
Trollåsvn. 25 - 09-21(20), Tlf. 66808040
kiwi.trollasen@ngbutikk.net

Kolbotn Dekk og Service Senter
Lienga 7, 1414 Trollåsen, Tlf. 66801310
www.kolbotnservice.no

Kolbotn Gull og Sølv
Tlf. 66807520
Skivn 57, 1410 Kolbotn
Postboks 22, 1411 Kolbotn

Kolbotn Rør A/S
Tlf. 66821460
Kolbotnvn. 37 B, 1410 Kolbotn
e-post: firmapost@kolbotnrør.no

Kvernaas Arkitekter A/S
Kolbotnvn. 7, Sentrumsbygget
Tlf. 66802480, www.kvernaas.no

Modahl Elektriske A/S
Tlf 66822650
Trollåsvn. 8, 1414 Trollåsen
e-post: firmapost@modahl.no

Lederen har ordet

Gamle hus er også historie

Vi har valgt temaet ”Gamle hus” for årets kalender. Det har vært en takknemlig oppgave å skaffe informasjon om folks gamle hus. I nesten alle de husene vi har valgt, bor det folk i dag. Eierne har stilt opp, meget velvillige. Ikke ett sted har vi fått nei, selv om det innebærer å angi beliggenheten for huset i beskrivelsene, dvs. adresse. Vi har også brukt de gamle navnene på husene. Den gang utbyggingen av de forskjellige boligområdene ble planlagt, var ikke veinummerering innført. Eiendommenes navn var da adressen til beboerne. For enkelte hus kunne nok informasjonsmengden ha vært bedre, men vi kan ikke vente at alle vet like mye om historien til husene de eier. Vi har ikke valgt hus ut ifra noen spesielle kriterier, for eldst eller finest, eller for verneverdigst, men en viss vurdering av geografien har vi gjort. Vi har hatt en liten ”brainstorming”, og fulgt opp ideene ut fra det. Vi har arbeidet

med en del flere hus enn det vi har fått plass til i det endelige produktet. Vi kan bare beklage overfor de som ikke fikk med sine hus. Men, vi tar vare på kunnskapen, ganske sikkert kommer vi tilbake til temaet om noen år. Det finnes så uendelig mange gamle og fine hus der ute.

Hvis dere er nysgjerrige på å se på husene ”in natura”, så er det jo full anledning til det, men respekter privat område. Vi er sikre på at eierne vil forstå det, om noen stopper opp ute i veien og ser nærmere på ”vidunderet”.

Vi håper brukerne av kalenderen vil hygge seg med info om noen av de fine gamle husene vi har i Oppegård. Hvis noen opplever å vite mer om et hus enn vi tydeligvis gjør, ikke nøl med å ta kontakt med en av oss. Dere finner oss nok. Ha et hyggelig 2010.

Egil Wenger, leder Oppegård Historielag

Takk til de nærmeste medarbeiderne, Bjørn Engebretsen, Tove Helle og Severin Breivik.

Forsiden:

Sveitserhuset i Vellets vei 2 på Oppegård. Huset ble reist en gang mellom 1910 og 1920, og har nylig gjennomgått en restaurering. Slik regelen var i tiden før vi fikk veinavn og – nummer, hadde huset et navn. Det er nok blitt litt borte. Etter at huset inneholdt stedets telefonsentral, er det bare blitt kalt ”Sentralen”. For tiden er huset under salg.

Smart Club Express Sofiemyr
Kongevn. 49, 1412 Sofiemyr,
Tlf 04100

Tanum Bokhandel
Tlf. 67490450
Kolbotn Torg 09-21 (18)
www.tanumbokhandel.no

Quality Hotel Mastemyr
Tlf. 66997800
Lienga 11, 1414 Trollåsen,
www.choicehotels.no
anita.oygard@choice.no

DSV

DSV Road A/S
Kongevn. 47, 1412 Sofiemyr
Tlf. 66816600 www.dsv.com/no

Renholds
partner
Vi strekker oss litt lenger!

Sætreskogvn. 4, 1415 Oppegård
Tlf. 66992211,
www.renholdspartner.no

Stilarter i arkitekturen

Under arbeidet med å finne fram til opplysninger om de enkelte hus støter vi rimeligvis på eiere og andre som henviser til hvilken stilart huset tilhører. Vi har fått fram uttalelser om "ren jugendstil", "tilnærmet sveitserstil" og lignende. Vi gir her en kort beskrivelse av de tre stilartene som er blitt spesielt nevnt for oss under arbeidet.

Sveitserstilen har bakgrunn i europeisk villaarkitektur og en romantisk oppfatning av sveitsisk alpelandskap. Norsk sveitserstil ble tilpasset trearkitektur, og gis en særnorsk utforming der man også bygger på tradisjonell norsk arkitektur. Det vesentligste nye er at bygningens kortende med gavl blir framhevet på bekostning av langfasaden. Andre kjennetegn er store takutstikk både på langveggene og i gavlene, stor takhøyde, høye krysspostvinduer og høy grunnmur i naturstein. Bærende konstruksjoner er gjerne markert i fasaden, og sveitserhuset har veranda. Et annet vesentlig trekk er rik og detaljert utsmykning. Vi har flere hus i kalenderen som er bygget i sveitserstilen, for eksempel Lisbo, se side 7.

Dragestilen er en særnorsk stilvariant som gjorde seg gjeldende fra rundt 1890-årene, og noen tiår framover, og som til dels uttrykte ønsket om å være nasjonal

i løsrivelsesprosessen fra Sverige. De grunnleggende bygningsformene i dragestil er en fortsettelse av sveitserstilens, men referansen til særnorsk tradisjon er langt sterkere i dragestil. Karakteristisk er bruk av brunmalt rundtømmer og lafteteknikk, store takutstikk, bratte tak og høye vinduer. Dragestilen fikk egentlig ikke stor utbredelse, men Villa Bekkely er et godt eksempel (se bildet under).

Jugendstilen, også kalt Art Nouveau, hadde en kort og hektisk blomstringstid fra ca. 1890 ute i Europa, ca. 1900 her hjemme, og frem til første verdenskrig. Jugend-inspirerte hus finnes imidlertid til langt ut på 1920-tallet. Flere byer i Europa bærer preg av stilen, i Norge spesielt Ålesund etter bybrannen i 1904. De mest særegne jugend-husene har vi ikke sett i Oppegård, men stikkord som ornamentikk og dekor går igjen i beskrivelsene av stilarten. Stilen er også inspirert av japansk kunst med frodig dekorglede. Stilen er brukt både i mur- og trematerialer. Med trematerialer ble utformingen enklere og ofte kombinert med detaljer fra sveitserstilen. Et av de mest typiske kjennetegnene er vinduene, smårutete vinduer øverst og store vinduer nederst. Et eksempel på jugend-hus i Oppegård er Lærerboligen på Greverud, se under mars i kalenderen.

Furuli - Sønsterudveien 3 (gnr/bnr 40/11)

Furuli ble bygget i 1898 av den kjente bygmesteren Oscar Hanssen. Bygmester Hanssen bygget flere hus i området, bl.a. Rasten og Pynten, som er borte i dag. Furuly er bygget i laftet tømmer i sveitserhusstil, men verandaene er senere bygget inn, og det er ikke mye som minner om sveitserstilen i dag, sett fra Sønsterudveien. Før bygmesteren kom i gang med byggingen, satte han opp et lite hus i hagen, hvor arbeidsfolket bodde mens hovedhuset ble bygd. De samme folkene reiste flere hus i området mens de bodde i denne hytta. Hytta står der i dag, som instrumentverksted for nåværende eier. Ca. 1955 ble Furulis yttervegger kledd med eternittplatene som fortsatt er husets kledning. Det hevdes at dette var det første huset i landet som fikk denne kledningen.

Nåværende eier er Erik Ragnar Petersen. Hans kones foreldre kjøpte huset i 1915. Da var tomten vesentlig større enn i dag. Den store hagen gikk ned mot Sønsterudveien, som den gang var en kjerrevei opp til Ødegården og Fløysbonn og videre sørover til Oppegård syd. Sissel Andrine Johnsbråten har gjengitt bestemorens opplevelse av hvordan man i hovedstaden Kristiania oppfattet det å bo på Kolbotn den gang:

"Jeg husker min bestemor fortalte at hun hadde truffet noen bekjente en gang hun var i Kristiania og de hadde spurt hvor familien hadde flyttet. Da min bestemor fortalte at de var flyttet til Kullebunden, svarte vedkommende: "Å, gid, går det an å bo der da!"

Språkdrakten "Kristiania" og "Kullebunden" forteller at dette må ha vært ca. 1920 eller før. Foruten "byggetids-hytta", som altså står der ennå, men oppdatert bygningsmessig, var det en jordkjeller under huset til oppbevaring av mat, og det var utedo nedenfor hytta. I 1930-årene ble plattingen mot sør, med flaggstang, bygget som "sysselsettingsarbeid" for sønnene. Mot slutten av 1950-årene ble det bygget et uthus i skrå-

ningen nord for huset. Omtalen av utedoen har fått Sissel Andrine Johnsbråten til å minnes mer:

"Jeg kan huske den kongeblå ulljakka med hvite perlemorsknapper bestemor hadde strikket, som hang på en knagg ute i gangen og gikk under betegnelsen dojakka. Den varmet nok mang en rygg godt når de satt på utedoen i all slags vær. De tre søstrene var nok noe engstelige for å gå på do i mørket, slik at de måtte gå i følge, for det var nifst å gå alene."

Huset var stort, og det bodde flere enn eierfolket i huset opp gjennom årene. Det var leietakere i hytta, bl.a. familien Eriksen, og i 2. etasje på hovedhuset, herr og fru Engersan. Kanskje noen fortsatt husker at

sjomann Engersan bragte hjem sekker med peanøtter fra jobben i byen. Det var populært å få smake, både for barna på Furuli og i nabolaget.

Se på bildene, det er ikke lett å se at de viser samme hus

Skilting av gamle og særegne bygninger i regi av Oppegård kommune

I perioden 2005 - 2007 ble et 20-talls bygninger skiltet med kulturhistoriske skilt.

Oppsettingen skjedde i samarbeid mellom kommunen og Oppegård Historielag. Eksempelet er fra første runde med skilting, da Gjersjøen Rotary også var aktør.

Authen - Ekornrudveien 30 (gnr/bnr 40/38)

Eiendommen ble utskilt fra Kullebundbråten gård i 1908 og ligger helt ned til Kolbotnvannet på Solbråtan. Det er ikke foretatt oppdeling av eiendommen senere.

Villa Authen ble bygget i 1908, i sveitserstil og med laftet tømmer, av eieren Anders Andresen. Steinene i grunnmuren er hogget ut i fjellet på den 6 mål store tomte.

Tomta var dekket av skog som ble hugget ned, og tømmeret ble benyttet i huset. Alle materialer for øvrig ble fraktet i båt fra Kolbotn stasjonsområde. På den tiden var det ikke bygget vei frem til eiendommen.

Det er ikke gjort forandringer på huset bortsett fra at vinduene er skiftet ut. Et stort uthus ble bygget, men

1915

det er nå revet. I 1957 overtok sønnen Øivind Andresen eiendommen. I dag eies den av hans datter Grethe Pedersen som altså er tredje generasjons eier i løpet av hundre år. Huset leies i dag ut til hennes nevø.

Grethe har nedskrevet en liten historie om livet i sitt barndomshjem:

"Det ble bygget et ganske stort uthus hvor det blant annet var innredet et snekkerverksted til bestefar og vevstue til bestemor. Uthuset var innredet med tre vedskjul. Årsaken til dette var at det ble leiet ut til to familier i 2. etasje. Det var også utedo i uthuset. Denne ble benyttet helt frem til 1958, da uthuset ble revet. I uthuset var det også plass til et hønsehus i første etasje. Hønene hadde en egen utgang som munnet ut under selve uthuset. I annen etasje var det innredet et "gutterom" til pappa og onkel Arve. Det var også plass til et matlager i skjulet. Her fantes skinker og saltet kjøtt. På tomte var det bærbusker som rips, stikkelsbær, jordbær, solbær og bringebær. Det ble også dyrket grønnsaker av forskjellige slag. Fruktrær var det også plass til sammen med rabarbra og ikke minst poteter. Det minnet ikke så rent lite om et gårdsbruk i miniatyr. Dette var kanskje ikke så underlig for både bestemor og bestefar kom fra gårdsbruk i Vestby og Kroer. Under krigen fra 1940 til 1945 ble det også holdt griser - "villagris" - som ble fortært til min fortvilelse. Noen av grisene hadde navn, og jeg husker særlig Truls og Trine."

2009

Furuly - Roald Amundsens vei 161 (gnr/bnr 35/64)

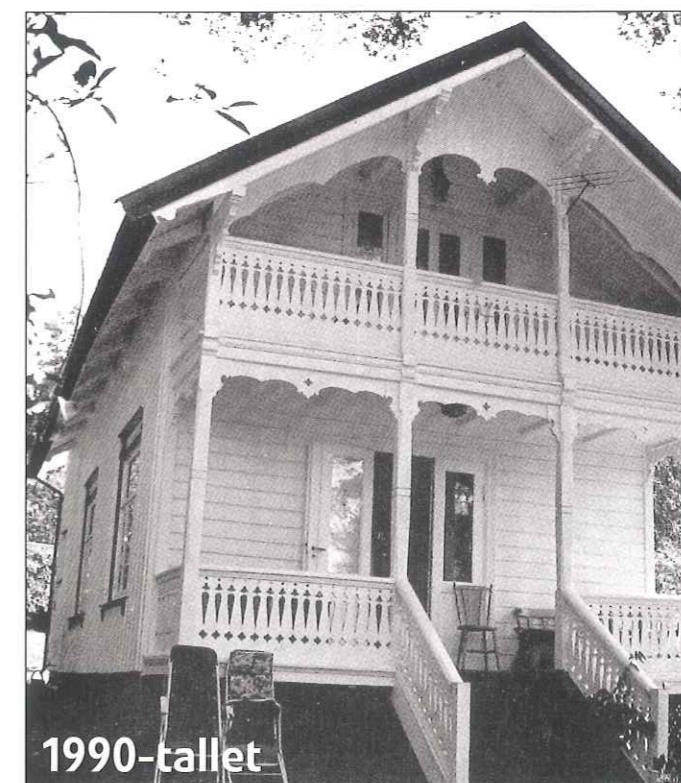
Rett ovenfor den gamle kolonialen på Svartskog ligger Furuly, opprinnelig et sommerhus bygget i sveitserstil rundt 1910, med stor frukthage. Grunnflaten er på 43 m² i halvannen etasje. Harald Jørgensborg er oppført som byggmester for både Furuly og naboeiendommen Tuften. Skjøtet som viser utskillelsen fra Tuften, er datert 1913. På tunet til Furuly er det oppført matkjeller og sprengt ut brønn (tilsig av vann), hovedhuset er uten kjeller. Det er gjort få forandringer med huset, det er delvis isolert og glassverandaen mot øst ble bygget inn på 1960-tallet. Verandaen mot vest er original.

1950-tallet

På Furuly holdt den svenske skomakermesteren Anders Olsen (f.1863), kona Kristine og familien til. Familien bodde i Thv. Meyers gate på Grünerløkka ellers i året. Tuften og Furuly hadde felles anneks som delte tunet mellom husene, hvor Furuly fikk garasje inneholdende smøregrav som sikkert kom godt med da motorsport hørte til familien Olsens aktiviteter. Sønnen Rolf Olsen stilte i Gjersjøløpet i 1922 og 1924 med sin "Harley Davidson 1208 cylinder volum". Annekset brant en gang på begynnelsen av 1960-tallet og det ble deretter oppført to separate uthus. Samtidig forfalt Furuly mer og mer utover 1950-tallet og ble til slutt solgt i 1964 til familien Iversen som fortsatt eier og bruker stedet, og har oppdatert det til en rimelig standard. I hagen ble det i Olsens dager bygd vei opp til en høyde hvor det engang sto et lysthus, det er støpte kanter rundt gressplener og blomsterbed hvor det fortsatt er gamle stauder, og det er bygd opp en bane hvor den sporty familien Olsen utfoldet seg med tennis og krocket om sommeren og skøytemoro om vinteren.

En støpt trapp leder til den nedre delen av tomte. Familien dyrket jordbær på et jordstykke som nå er gjengrodd, bærene ble solgt på torget i byen. To av Olsens sønner var kjente skøyteløpere. Juristen Henning Olsen (1890-1975) var norgesmester i 1911 og lille-

1990-tallet

broren Oskar Olsen (1897-1956) var forretningsmann, idrettsleder og redaktør i "Sportsmanden" i tillegg til meritter som OL i Chamonix i 1924 hvor han ble den første norske skøyteløper som fikk OL-medalje, med sølv på 500 m. Begge brødrene var presidenter i Norges skøyteforbund i løpet av 1930-50-tallet.

1950-tallsbildet er tatt fra sørøst, det fra 1990-tallet er fra vest (sakset fra SEFRAK-rapporten), og bildet av i dag er fra sør. Huset er ikke spesielt synlig fra veiene omkring, best kan det ses fra veien ved den gamle kolonialen.

2009

Fagerhus - Sætreskogveien 18 (gnr/bnr 44/84) (også kalt Fagerborg)

Huset er oppført i 1918 med en grunnflate på ca. 50 m². Det er bygget i laftet plank, med 1 ½ etasje. Veranda mot syd indikerer et preg av sveitserstil. I første etasje er det gang med trapp opp til annen etasje. Kjøkken, stue og soveværelse har utgang til veranda. Eiendommen var opprinnelig på ca. 3 mål. Eieren het Erlandsen. Han var kristelig interessert, og det sies det ble avholdt søndagsskole i huset fram til Interrimskirken sto ferdig i begynnelsen av 1920-årene (den ble reist i Solveien, et par hundre meter nord for Oppegård stasjon).

Huset på denne eiendommen kan stå som representant for mange lignende hus som ble oppført i Oppegård stasjonsområde i tiden 1910 – 1925. Erlandsen solgte stedet i 1928. Kjøperen av eiendommen, Carl Guldbakke, livnærte seg og familien med salg av ost (gammelost), og noe senere egg fra egne høner. Han bygde derfor allerede i 1929 et stort uthus for mellomlagring/modning av oster og plass til høner. Annen etasje i uthuset ble innredet til en liten leilighet. Dyrking av frukt og bringebær ga også litt tilleggsinntekt.

I dag er det 3. generasjon Guldbakke som eier eiendommen.

Young - Kongeveien 302 (gnr/bnr 44/57)

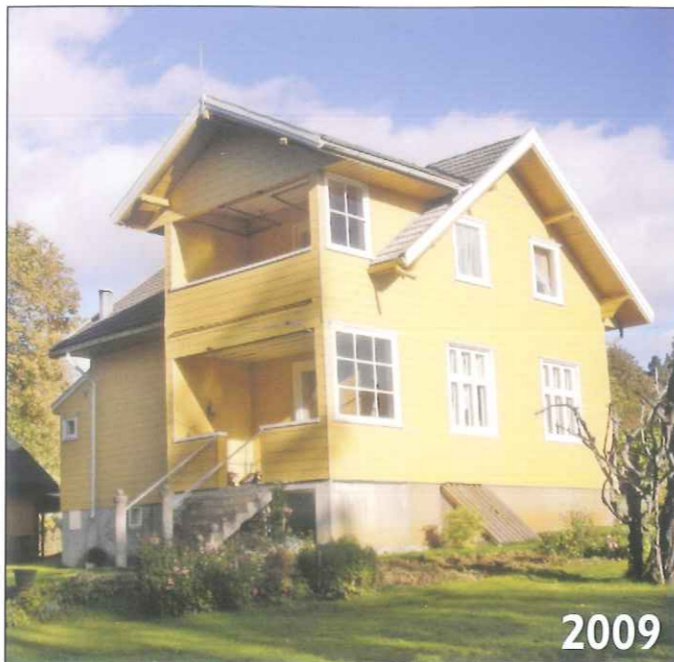
Villa Young er den eneste bebygde eiendommen på vestsiden av Kongeveien, mellom golfbanen og jernbaneundergangen. I forbindelse med anlegget av den nye undergangen under jernbanen og omlegging av Kongeveien var eiendommen truet av nedrivning. Men det endelige trasévalget sparte eiendommen.

Skjøtet på eiendommen er fra 1910. Huset ble satt opp av byggmester Ole Nilsen og sto ferdig i 1912. Huset er oppført i laftet plank og var opprinnelig ca. 50 m², i 1 ½ etasje med veranda mot vest. Eieren fra 1910 ga sitt eget etternavn til huset, og kalte det for Villa Young. Han var fargerimester i bedriften som var etablert i det vi i dag kaller ODLO-bygget, rett på andre siden av jernbanen og Skiveien.

Allerede i 1915 solgte Young eiendommen til Jørgen Ferdinand Gustav Gløersen. Jørgen Gløersen livnærte seg og familien ved birøkt, hønseri og bær. Det gamle, store uthuset står fortsatt og viser at det var hønsehus i begge ender av bygningen, mens det var lager, arbeidsrom osv i midten.

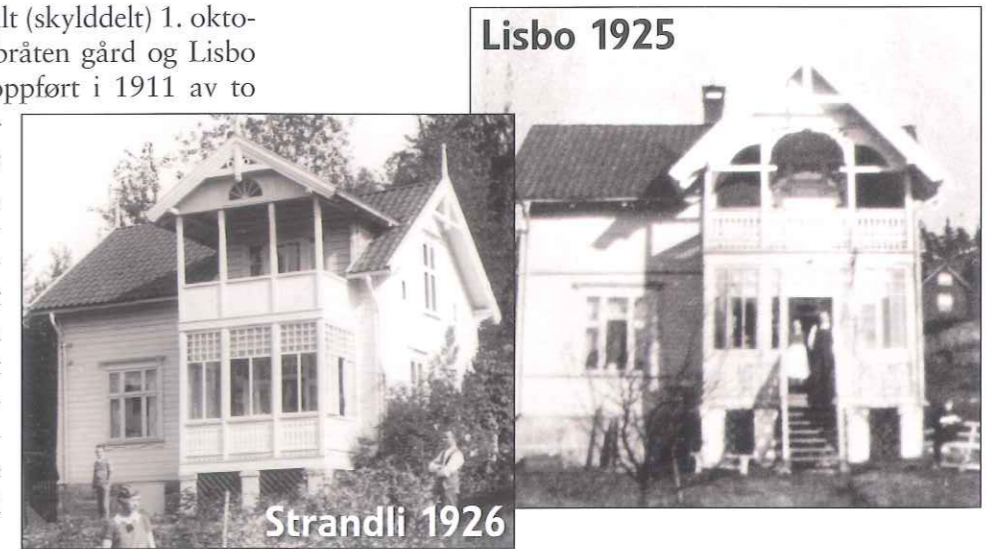
Huset ble ombygget og påbygget av byggmester Kristian Bræin i 1962. Da ble huset også kledd med eternittplater, som fortsatt er ytterkledningen på huset.

En kan si hva en vil om eternittplatene, men værbestandig er de.... Eiendommen eies og bebos i dag av fru Else Aas. Hun er tredje generasjon Gløersen.

Strandli - Solbråtanveien 26 (gnr/bnr 40/132) Lisbo - Solbråtanveien 28 (gnr/bnr 40/133) "Tvillinghus"

Begge disse eiendommene ble utskilt (skylddelt) 1. oktober 1911, Strandli fra Kullebundbråten gård og Lisbo fra Solbråtan gård. Husene ble oppført i 1911 av to brødre – J. Wiig og Chr. Wiig – som begge var politimenn. Begge husene ble bygget i sveitserstil, med liggende laftet plank og grunnmur i fuget naturstein. På eiendommene ble det også bygget uthus og vaske- og badehus som står der den dag i dag. Vi har valgt å kalle husene "tvillinghus" i presentasjonen, siden de i utgangspunktet må ha vært temmelig like der de ble bygget side om side med fasade mot Kolbotnvannet.

Strandli

Glassverandaen er forandret, men noen av de opprinnelige vinduene er beholdt. Uthuset som ble bygget samtidig, var først plassert på et annet sted, men ble i 1920 flyttet til det stedet det står i dag. For noen få år siden måtte taket repareres, men hver gammel takstein ble tatt vare på – håndvasket - og brukt på nytt.

Forfatteren Oskar Braaten kjøpte Strandli i 1914. Han ble tipset om huset av en forfatterkollega, Kr. Uppdal, som da var leieboer i huset, om at huset var til salgs. På det tidspunktet leide Oskar Braaten huset Midtoddan, som lå like i nærheten. Tiden på Kullebunden blir betegnet som en lykkelig tid for familien Braaten. Det var et ikke ubetydelig kunstnermiljø rundt familien. Blant de beste vennene som vanket mye i hjemmet, var Tore Ørjaseter, Olav Duun, Johan Falkberget, Kr. Uppdal, Arnulf Øverland og Macody Lund fra Svartskog. Sønnen Bjørn var allerede født da de flyttet hit, mens datteren Berit ble født på Strandli. Braaten solgte huset i 1918, og leide i stedet Th. Hansens vei 12.

Hans Filberg kjøpte Strandli i 1926 for 18.000 kroner. Det eies i dag av hans datter Berit Memo. En tomt er fradelt og bebygget med en enebolig, hvor Berit bor i dag, mens hennes datter bor i det gamle huset.

Lisbo

Glassverandaen mot vest er intakt, mens de øvrige vinduene er skiftet ut. Inngangspartiet mot øst er forandret med et lite tilbygg for bad og WC. Huset er godt vedlikeholdt.

I uthuset holdt en skomaker til i noen år. Under krigen ble det gjemt mye våpen for Milorg på eiendommen, bragt inn av "gutta på skauen" etter slipp i Sørmarka. Hemmelige møter i motstandsbevegelsen ble også holdt i dette uthuset.

Det synes som om den første eieren, J. Wiig, ikke beholdt huset i så mange år. Martin Johansen kjøpte eiendommen i 1924 for 20.000 kroner. Eiendommen er fremdeles i denne familiens eie, ved barnebarnet Kari Vorland. Det er i dag fradelt en tomt på den nederste delen. Den er bebygget med en enebolig, hvor Kari nå bor, mens hennes døtre bor i det gamle huset.

Aspelund - Myrvollveien 2 A (gnr/bnr 43/106) Askli - Myrvollveien 1 (gnr/bnr 43/107)

”Tvillinghus”

Begge husene ble bygget i 1919, med laftet, stående plank i not og fjær. Husene er i utgangspunktet to-manns-boliger, horisontalt delt. Byggmesteren het Rasmussen, og han hadde kjøpt tomtene av Myrvoll Interessentselskap, som sto for utparsellering av tomter i området etter at Myrvoll stasjon var etablert. I stor grad har husene fått lik utforming, to hele etasjer, og i tillegg høye og bratte tak, med helvalm. Askli ble bygget med noe større grunnflate enn Aspelund.

Aspelund

Huset hadde innlagt vann fra egen brønn fra starten av. Fra brønnen ble vannet pumpet opp i en vanntank på loftet. Tanken ligger fortsatt der. I 1957 ble hovedledningen for vann- og kloakk fra Stangåsen ført tvers gjennom eiendommen. Aspelund fikk imidlertid ikke nytte godt av dette før flere år senere, siden renseanlegget for Kolbotn-området ikke var ferdig. Eiendommen hadde - og har vel fortsatt? - båtrett i Gjersjøen.

I 1923 ble eiendommen videresolgt til maskinsjef i Den Norske Amerikalinje, Sigvald Dahl. Da var fortsatt bare 1. etasje beboelig. 2. etasje var ikke ferdig bygget. En av Dahls sønner, Per Dahl, overtok huset i 1963. Aspelund ble solgt til nåværende eiere, Jorun og Tore Leira i 1986. 2. etasje hadde da vært bortleid siden den sto ferdig bygget. Bl.a. leide stasjonsmester

Askli

Eieren som byggmester Rasmussen bygget Askli for, het Andreassen. I tillegg til boligene i 1. og 2. etasje inneholdt Askli en hybelleilighet i underetasjen mot øst. Også Askli ble solgt i 1923, til en sjøkaptein Juel. På slutten av 1930-årene het eieren Ask (derav navnet Askli?). En senere eier var Borgen Lund, som var landhandler og drev Myrvoll Handel nede ved stasjonen.

Hybelleiligheten i underetasjen ble etterhvert omgjort til kafé og senere kiosk. 2. etasje har vært leid ut gjennom alle år. Noen av leieboernes navn er kjent, som Høglund, Mikkelsen og Persilengen. I trangboddhetens tider under og etter krigen var det leid ut rom til 3 familier samtidig.

Fra 1965 het eieren Ole Anton Hellerud. I 2001 solgte enken Klara Hellerud Askli til nåværende eiere Lene Mysen Moe og Lars Even Moe. Etter det er huset bygd om innvendig til enebolig, og det er satt inn takvinduer mot vest.

Ruud på Myrvoll stasjon i mange år fram til han døde i 1985.

Opp gjennom årene har ikke Aspelund vært mye forandret. Huset framstår som tilnærmet likt det opprinnelige. Takvindu mot vest er imidlertid lukket igjen, og egen inngang til leiligheten i 2. etasje er avstengt.

FORTIDSMINNEFORENINGEN
OSLO OG AKERSHUS AVDELING

Gamle hus må få være gamle

Tidens tann og vår bruk tærer på våre hus og leiligheter. Uansett deres alder. De eldste husene slites kanskje minst, mens vi lettere oppdager slitasken ved det som er nesten nytt. Men spor etter vår bruk og etter våre forgjengers bruk, er viktige deler av husenes historie. Dette er patina. Gamle hus har sjel, sier mange. Men gamle hus kan miste sin sjel om de blir totalt pusset opp. Gamle hus tåler ikke ”extreme makeover”. Da blir sporene etter generasjoners liv og bruk av husene, og av vær og vind, for alltid fjernet.

Gamle hus er som antikviteter. Den som har et gammelt, slitt skap som har vært i familiens eie i mange generasjoner, ville vel ikke drømme om å reparere det slik at det ser helt nytt ut? Ikke bare ville skapet da miste nesten all verdi, men det ville jo ikke fortelle sin gamle historie lenger heller. Det morsomme, gamle skapet med den vakre patinaen, ville blitt et uinteressant, helt nytt skap. Så patina er verdifullt på antikviteter, men hva med gamle hus?

Gamle hus og boliger må også få lov til å beholde noe av sin patina. Gamle hus må få lov til å være gamle. Vi skal ikke skjemmes av litt slitasje og av at noe er litt gammeldags, men være stolte av sporene etter tidligere tider i våre hjem. Det er ingen grunn til at alt skal være like ”strøket” som det er i reklamebrosjyrene. Men ikke alt skal konserveres i våre hjem. En del av husenes historie er også de forandringene som hver ny generasjon tilfører. Dette er spor av skiftende tider, av ny teknologi og av nye krav til komfort. Ulike spor etter skiftende smak og vaner. Bare de siste drøyt hundre år har våre hus opplevd at blant annet elektrisiteten og det innlagt vannet har revolusjonert hjemmelivet.

De færreste av oss kan eller vil leve i museale omgivelser hvor tiden er frosset fast. Men når vi vedlikeholder, pusser opp og forandrer, så skal vi være varsomme med å fjerne alle gamle spor. En god regel for den som er glad i gamle hus, er at det ofte er bedre å legge til enn å fjerne. Dette vet alle som i vår tid gleder seg over at de har gjenfunnet originale gipsrosetter og stukkatur over gamle nedforinger av taket. Samme for alle dem som har funnet den gamle jernovnen intakt i uthuset, den som ”måtte bort” den gangen alle skulle fyre elektrisk.

Man skal alltid være forsiktig med å gjøre for mye. For gjør vi mer enn det vi strengt tatt trenger for å tilfredsstille moderne krav til komfort og standard, så lider ikke bare husets patina og ”sjel”. Slikt blir unødvendig dyrt også. Den som pusser opp et hus eller leilighet fra ”bunn til topp”, står igjen som eieren av det gamle skapet som hadde så mye historie og patina før det ble reparert slik at det så nytt ut. Fattigere både på penger og kulturverdier. La heller gamle hus få lov til å være gamle, til glede for oss selv og våre etterkommere.

Skrevet av Svein Solhjell for Fortidsminneforeningen Oslo og Akershus.

Voienvolden gård, Maridalsvn. 120, N-0461 Oslo Telefon 97 00 58 58
E-post: oslo-akershus@fortidsminneforeningen.no
Org.nr. NO 971 524 63

Liljevik - Theodor Hansens vei 13 (gnr/bnr 40/73)

Huset er meget karakteristisk med sitt spisse tårn, store byggevolum og til dels spesielle vinduer i jugendstil. For øvrig kan huset ikke innordnes under noen spesiell byggestil. Det er bygget i 1910, av daværende jernbanedirektør Flåm. Mot nordøst bygget han karnappet med det spisse tårnet. Det sies at karnappet skulle gi god sikt mot jernbanen – slik at direktøren kunne følge med.... Huset er ett av de to første husene som ble bygget på Tangen, det andre er Liljen som befinner seg rett på andre siden av Theodor Hansens vei.

1950-årene

På 1930-tallet het eieren Røed. Han var også jernbanemann, og hadde trolig kjøpt av Flåm. Huset var stort og deler av det ble leid ut til andre familier. Familien Eldøy leide hos Røed på 1930-tallet, andre leieboere på denne tiden var Madsen, Elvebråten og Skalmerud. Fra 1939 til ca. 1948 leide familien Iversen. Også Tornås var leietaker under krigen.

2009

Januar 2010

Edgar Pettersen kjøpte huset av Røed i 1950. Enken etter Røed fortsatte å bo i huset, på leiebasis, med sine to døtre. På 1950-tallet rommet huset 4 familier, bl.a. bodde familien Linné-Eriksen i Liljevik på den tiden. Edgar Pettersen solgte huset i 1969 til Roaldsøy. Da var det skilt ut to tomter. På den ene av disse bygget Berit Pettersen (gift Mødahl) sitt eget hus. I 1985 ble huset igjen solgt, til Veslemøy Høgåsen og Eiliv Mæhle og et vennepar som het Dahl. De eide hver sin etasje, og med sameie for utearealene. Høgåsen og Mæhle har tatt navnet Liljevik i tillegg til eget etternavn, bl. a. fordi navnet ikke finnes som etternavn i Norge for øvrig. For noen år siden kjøpte Liljeviks datter og svigersønn seg inn etter venneparet.

Selv om huset er modernisert noe både utvendig og innvendig, er det i hovedsak den opprinnelige stilen som preger huset. Det er bygget ekstra oppholdsrom i en underetasje og verandaer mot sørøst og sørvest. På plenen mot Storebukta i Kolbotnvannet er det bygget en paviljong med skiferstein på taket tilsvarende taket på hovedhuset.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
53					1 Nyttårsdag	2	3
1	4	5	6	7	8	9	10
2	11	12	13	14	15	16	17
3	18	19	20	21	22	23	24
4	25	26	27	28	29	30	31

Denne kalenderen er i sin helhet designet og produsert av

Ole Deviks vei 30, 0666 Oslo
Telefon: 23 19 40 60 • Telefax: 23 19 40 61
E-mail: post@haakon-arnesen.no

Knausen - Svartskogveien 11 B (gnr/bnr 35/65)

Huset ble bygget 1912 – 14, en flott sveitservilla med storartede balkonger og mye staffasje. Huset er et bindingsverkhus, bygget som sommervilla av arkitekt Hilmar Bärenholt. Christiania Cementstøperi hadde hovedentreprisen for oppføring av huset. Bygningsbeskrivelsene sier at det mot stubbloftet skulle isoleres med "tørr, finbanket, ren leire" ellers uisolert. Nå er imidlertid huset etterisolert. Det påstås at Knausen er det bolighuset på Svartskog som er minst endret opp gjennom årene, som altså best har fått beholde opprinnelig utseende og innhold. Det får man også inntrykk av ved å se på de to bildene, det eldste er slik huset så ut før 1982. Innvendig er imidlertid et eget "pikeværelse" i dag innlemmet i husets kjøkken.

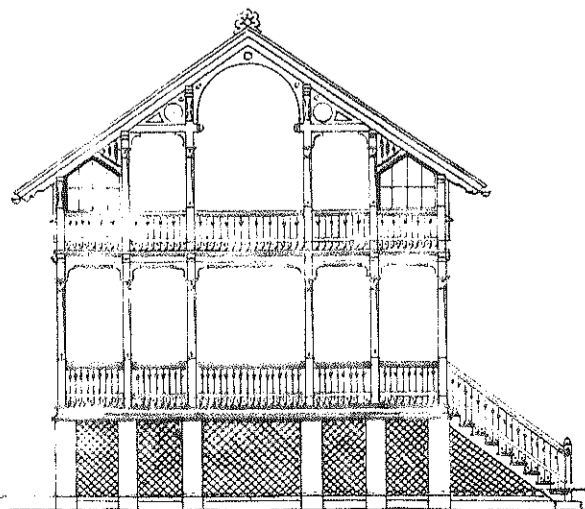
Til eiendommen hørte også en strandbruksrett til en 10 m lang parsell ved Svartskog brygge. Allerede i 1913 oppsto det tvist om denne strandretten. Slike stridigheter har pågått opp gjennom årene, både i dette området og langs strandlinjen mot Bunnefjorden for øvrig.

I 1922 ble boligen solgt til Birkelund som igjen solgte den 4 år senere. Max von Hassel kjøpte huset på slutten av 1930-tallet. Hassel og kona ga senere Knausen til Rikshospitalet som rekonvalesent hjem for tuberkuloserammede. Knausen ble da til Frida og Max von Hassels legat. I denne tiden var det fast sommerleveranse av melk til hjemmet fra Sjødalstrand, som hadde melkekyr.

Behovet for tuberkulosekurering falt etterhvert bort. Da ble Knausen i en rekke år benyttet som feriested for ansatte ved "Riket" (Rikshospitalet). Men det behovet avtok også etterhvert, og huset ble stående mye tomt. På 1970-tallet ble huset nærmest et "fristed" – og da med dårlig rykte - for tilfeldige ungdomsgrupper. I 1983 solgte Rikshospitalet eiendommen til Bjørn Bjastad. Knausen var igjen kommet i privat eie.

Nåværende eier, Siv Finden Otterstad, kjøpte Knausen i 1985 og fradelte senere den del av tomten som gikk under navnet "Kaiser Wilhelms Höhe". Dette navnet hadde tomtas høyeste punkt i terrenget fått av mor til første eier, Bertha Bärenholt, som var tysk og samtidig en ekte keiservenn. Det hadde hun altså vist ved å kalle eiendommens høyeste punkt for Kaiser Wilhelms Höhe.

Februar 2010

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5	1	2	3	4	5	6	7
						Samefolkets dag	
6	8	9	10	11	12	13	14
							Fastelavn
7	15	16	17	18	19	20	21
							Kong Harald
8	22	23	24	25	26	27	28

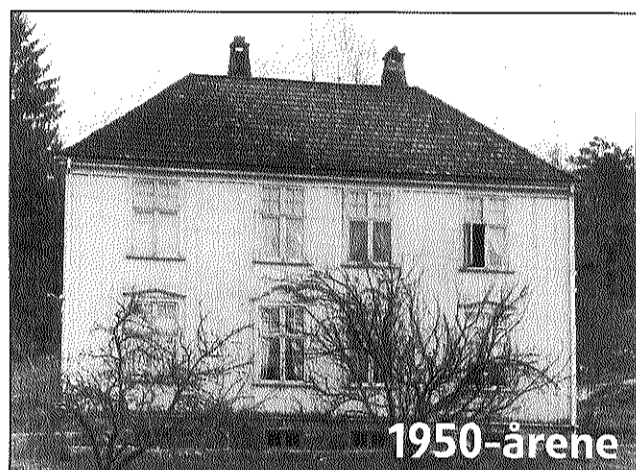
Byggetegning av Knausen.

Lærerboligen Greverud - Kongeveien 327 (gnr/bnr 44/569)

Huset ligger i Oppegård syd, på tidligere Sætre-bråtens grunn. Det er bygget av Oppegård kommune i 1923/24 som bolig for lærere. Materialene som ble benyttet, var i hovedsak fra gamleskolen som sto rett nedenfor, og som ble revet så snart Greverud skole sto ferdig. Særlig dragerne og andre materialer på loftet, men også husets innvendige, håndfresede paneler, viser at de har vært brukt i et tidligere bygg.

Huset har vært bebodd av lærere fra det ble bygget og til 1980, da kommunen solgte det. Lærerne Harald Johnsen (som også var ordfører i Oppegård på den tiden, og pådriver for bygging av den nye Greverud skole), Harald Borge, familien Aarseth, Torleif Bratterud og Reidar Riise var beboere i huset opp gjennom årene. Husets historie viser at stuene i de to leilighetene ble rekvirert av kommunen som boliger for ytterligere to familier i boligknapphetens tid rett etter krigen.

Byggherre for huset var tømmermester Karl Engebretsen, som altså fikk oppgaven å bygge

1950-årene

med tidligere benyttede materialer. Huset er bygget i enkel jugendstil. På 1960-tallet ble det oppført et tilbygg på sørenden av huset. Her ble det klargjort for wc, men på grunn av manglende kommunalt kloakkopplegg kunne den ikke tas i bruk før i 1974.

Helge Aarø og Terje Sand kjøpte lærerboligen i 1980. I perioden 1987-2008 eide Jan F. Holmqvist

– kjent SV-politiker i Oppegård – den ene halvparten av huset. Holmqvists andel av huset ble kjøpt av Helge Aarøs datter Kristin Skjæraasen Aarø (og samboer Ole Henrik Leiro) som dermed igjen er beboer i sitt barndomshjem. Eier av den andre halvparten av boligen – og basis for denne informasjonen – er i dag Claes Lampi og Anne Sæther Lampi.

2009

Mars 2010

Kollen – den første lærerboligen

Historielaget har opplevd sammenblanding av Lærerboligen, som står der i dag, og Kollen som var en tidligere lærerbolig for gamleskolen på Oppegård (bygget i 1914). Før 1920 stod gamleskolen ovenfor Kongeveien omtrent der parkeringsplassen for området er i dag, og boligen Kollen nede ved Kongeveien der krysset med Bjerkeveien er i dag. Kollen var ikke opprinnelig bygget som lærerbolig, men som kombinert forretning (den første landhandel i Oppegård) og bolig for byggherren, Ansten Hokholt. I 1. etasje var det butikk, og i 2. etasje bodde Hokholt med familie. I 1918 var eiendommen i kommunalt eie og "overdrages skolestyret til lærerbolig".

1950-tallet

Gamleskolen ble revet rett etter at Greverud skole sto ferdig i 1921, og materialer fra den ble altså benyttet til bygging av en ny lærerbolig, rett ovenfor. Kollen ble senere ombygget til generell leiebolig for kommunen. Den ble revet i 1980-årene for å gi plass til bygging av nåværende rekkehusbebyggelse langs Kongeveien.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9	1	2	3	4	5	6	7 ●
10	8	9	10	11	12	13	14
11	15 ●	16	17	18	19	20	21
						Vårjevndøgn	
12	22	23 ●	24	25	26	27	28
							Palmesøndag Sommertid
13	29	30 ○	31				

Signdal - Skiveien 35 (gnr/bnr 38/128)

Huset ble bygget i 1916 i sveitserstil, hvor fasaden med veranda i utgangspunktet er bevart som opprinnelig bygget. I 2. etasje er imidlertid verandaen delvis blendet med plater satt inn i sidefeltene. Huset har ark i takflaten mot vest, og trekryss i spissen på arkene i sør, nord og vest. Opprinnelig var alle disse trekryssene forlenget med spissede "spyd" mot himmelen. Spydene er fjernet i nyere tid. Ekteparet Hans og Borghild E. Næss kjøpte huset ca. 1920 og bodde der i ca. 60 år. Ca. 1970 overtok sønnen Bjørn Tore Næss eiendommen og har bodd der siden.

Det litt "rustne" bildet er fra tidlig på 1930-tallet, men viser den opprinnelige utsmykningen på verandaene. Mot nord er det i dag et tilbygg med innredet 1. etasje og garasjer i underetasjen. Eien-

dommen avga arealer mot Skiveien både etter krigen og ved utvidelse av Skiveien med gang- og sykkelsti midt på 1990-tallet. Innredning og interiør er stort sett beholdt i samme stil som før.

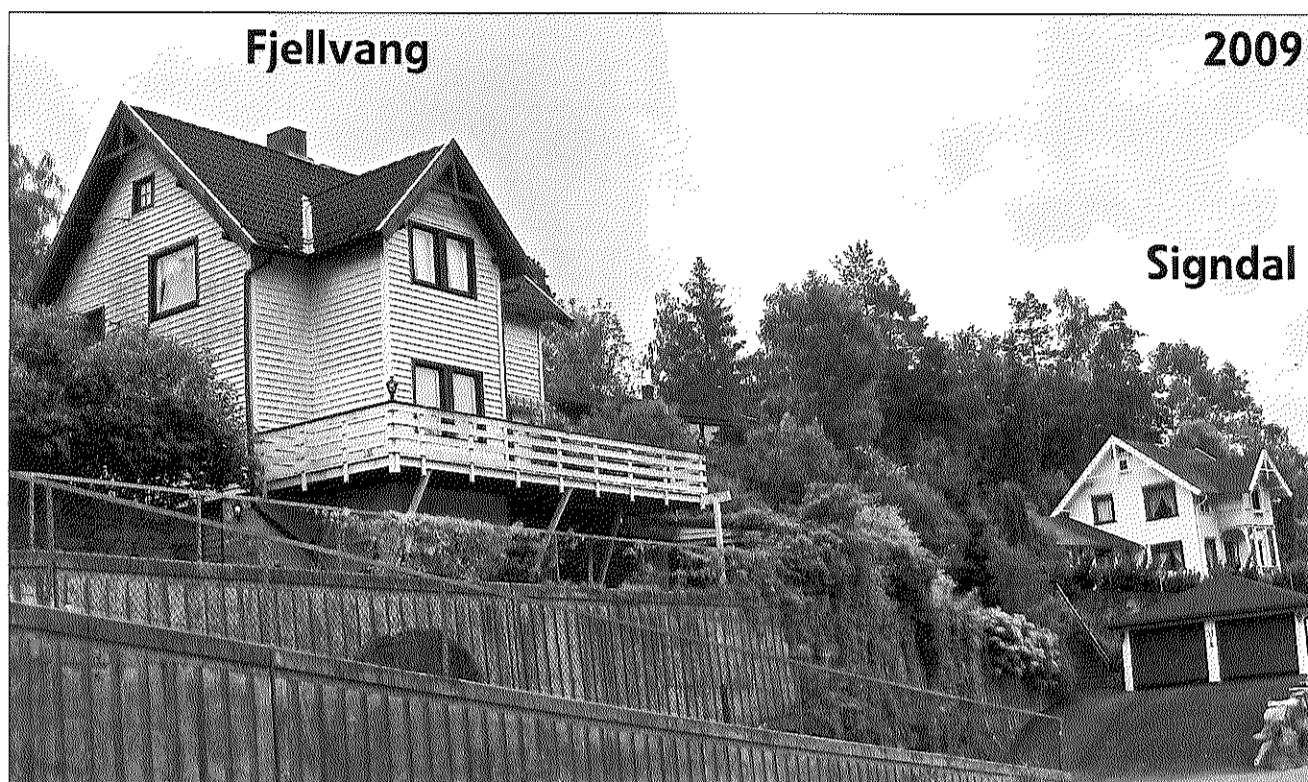
- og "tvilling"- huset Fjellvang - Skiveien 33 A (gnr/bnr 38/140)

Byggmesteren nøyde seg ikke med å bygge én villa i området, men bygget samtidig en lik villa på naboeiendommen som ble kalt Fjellvang. Dette huset er endret mer opp i gjennom årene, bl.a. ved

at verandaene mot vest er panelt inn, og vindusantallet mot vest er redusert. Pr i dag eies Fjellvang av Teis Daniel Kjelling og Steen Ory Berndtzen. Familien Aasli eide huset i perioden 1963 – 2008.

1932 – 33

Fjellvang

2009

Signdal

April 2010

Signdal 1973

Da den yngre generasjon Aasli overtok ca. 1973 var verandaene allerede innebygget. Eier før 1963 het Eldor, og eier av Fjellvang på 1930 - tallet het Andresen.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
13				1	2	3	4
				Skjærtorsdag	Langfredag	Påskeaften	1. påskedag
14	5	6	7	8	9	10	11
	2. påskedag						
15	12	13	14	15	16	17	18
16	19	20	21	22	23	24	25
17	26	27	28	29	30		

Sjødalstrand - Linnekastveien (gnr/bnr 37/6)

Dette er et av kommunens aller eldste bolighus, antakelig bygget så tidlig som ca. 1650, og da på Hovedøen Kloster. Huset ble i sin tid flyttet fra Hovedøya til Sjødalstrand, trolig på 1700-tallet. Det hevdes imidlertid at det ble flyttet til Sjødalstrand av munkene. Hvis det er korrekt, er huset eldre, kanskje fra før reformasjonen (1537). Uansett kom nok huset på flåte over fjorden, siden Sjødalstrand ikke fikk vei før i 1970 i forbindelse med kloakkutbyggingen.

Kanskje var det omtrent slik huset så ut ved flyttingen fra Hovedøya. Dette bildet er neppe eldre enn ca. 1900. Huset er i dag et høyt og smalt tømmerbygg med noe bratt tak. Taket er krummet/bøyd opp nederst. Tidligere hadde huset vanlig bølget takstein, men det er skiftet ut til eternitt

skiferplater. En del av grunnflaten var tidligere bygget som ytre svalegang og med ytre trapp opp til 2. etasje/loft. Dette vises fortsatt ved en tømmerstokkramme oppe og nede i husets sørøstre hjørne. Vinduene er ikke lenger opprinnelige.

Mai 2010

Huset ligger like nord for småbruket Sjødalstrand. Det har vært i nåværende families eie siden 1879, og endatil 2 generasjoner som bodde der før det. Huset var tidligere helårsbolig. Siden 1962 har det i praksis vært sommerhus, da bestefar til nåværende eier, som var yrkesfisker med egen fiskeskøyte, døde. I tillegg til yrket som fiskere drev beste- og oldefar med is-skjæring og med stein- og grunnmursarbeid. De var bl.a med på å lage steinmuren mot sjøen på Uranienborg, Roald Amundsens hjem. Dette var vinterarbeid hvor fjordisen ble benyttet både til steinsledetransport og til stillas.

Nå er huset igjen mer eller mindre helårsbebodd. Nåværende eier, som er Anne Spone, vurderer å få tatt prøver av det eldste hustømmeret for å få det aldersbestemt, en såkalt C14-datering. Sjødalstrand ligger i strandkanten mot Bunnefjorden, bare få hundre meter nord for kommunegrensa mot Ås, og er allment tilgjengelig bare til fots, siden det er veibom ca. 1 ½ km nordover mot Svartskog.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
17						1 Offentlig høytidsdag	2
18	3	4	5	6 ●	7	8 Frigjøringsdag 1945	9
19	10	11	12	13 Kristi Himmelfartsdag	14 ●	15	16
20	17 Grunnlovsdag	18	19	20	21 ●	22 Pinseaften	23 1. pinsedag
21	24 2. pinsedag	25	26	27	28 ○	29	30
22	31						

Jahren - Holteveien 14 (gnr/bnr 40/182)

Villa Jahren ble bygget i 1913, i jugendstil og med mansardtak. Grunnmuren er i fuget naturstein. Huset ligger høyt over Holteveien, i skogkanten opp mot Rikeåsen, og er en del av bebyggelsen som kom i dette området etter at Kolbotn var blitt stasjon. Fortsatt kan man høre området benevnt som Jernbanebyen. Dette har sammenheng med at det i 1912 ble etablert en byggeforening blant arbeiderne ved NSB's verksted, med formål å skaffe sine medlemmer bolig. Villa Jahren er ett av 12 hus som ble bygget.

Det er ikke foretatt store forandringer på huset opp gjennom årene, bortsett fra at jugendvinduene er byttet ut med nye. Kledningen er utført i liggende panel.

Eier av huset var vognmester Olaf T. Jahren, som også var byggeforeningens sekretær, mens byggmester Johansen fra Ås sto for oppføringen

av huset. På tomten ble det også oppført uthus og et lite grisehus. Disse er nå revet. Grisehuset ble benyttet både under og etter krigen. Opprinnelig var det en stor eiendom, men den nederste delen er

nå fradelt og bebygget med en enebolig. I tillegg er en liten enebolig ført opp der uthuset sto.

Ettersom eiendommen var veldig bratt, anla Jahren tomten i to terrasser nedenfor huset. Den ene

Juni 2010

terrassen inneholdt en krocketbane og et pumpehus. Den nederste delen langs Holteveien ble frukt- og grønnsakhage. Vannet ble tatt fra en felles brønn som lå innerst i Holteveien (den gang sluttet veien ved nr. 14), og opp til en stor vanntank på husets loft. Villaen var i familien Jahrens eie frem til 1982.

Bildet er trolig fra siste halvdel av 1950-årene. Vi ser 17. mai-toget i Holteveien i forkant av Villa Jahren. Sent på 1950-tallet gikk toget inn Holteveien i noen få år.

De nåværende eiere har ikke gjort noen utvendige forandringer, men de har planer om å endre vinduene tilbake til det opprinnelige. Eierne er meget interessert i å beholde det gamle, både utvendig og innvendig. Innvendig har de blant annet installert en kakkelovn fra 1917. De opprinnelige gulvene er beholdt. Eierne benytter helst gamle, arvede møbler til innredningen, og kjøper ellers eldre møbler på auksjoner. I dag er det Anne Grøholt og Espen Larød som eier huset.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
22		1	2	3	4	5 ☾	6
23	7 Unionsopp- løsningen 1905	8	9	10	11	12 ●	13
24	14	15	16	17	18	19 ☾	20
25	21 Sommer- solhverv	22	23 St. Hansaften	24	25	26 ○	27
26	28	29	30				

Denne kalenderen er i sin helhet
designet og produsert av

Grafisk

Ole Deviks vei 30, 0666 Oslo
Telefon: 23 19 40 60 • Telefax: 23 19 40 61
E-mail: post@haakon-arnesen.no

Bratland - Sætreveien 6 (gnr/bnr 44/248)

Høyt i terrenget med utsikt mot øst, syd og vest ligger eiendommen Bratland. Eiendommen er utskilt fra Sætréhøiden i Sætreveien 2 så vidt sent som i 1926. Det var Trygve Bratland, sønn av stasjonsmester Olaus Hansen, som bygde huset i 1927. Han bygde et laftehus av plank på 1 ½ etasje. Dørhengsler og dørbeslag ble spesialtegnet og smidd av smeden som dengang drev sin smie nede ved Sætrebekken.

Trygve var nr. 6 i rekken av ialt 9 barn som vokste opp på Sætréhøiden, naboeiendommen i nord. Takket være Trygve Bratland vokste det etterhvert fram et betydelig sang- og musikkmiljø på Oppegård. Han var også en aktiv dirigent andre steder. Allerede i 1906 var han dirigent for et barnekor på Fløysbonn. I perioden 1922-1925 bodde han i Mysen og dirigerte kor der også.

I Follominne 2004 har Tone Holte og Molle Bjørngaas skrevet en artikkel om Trygve Bratland. De skriver bl.a.:

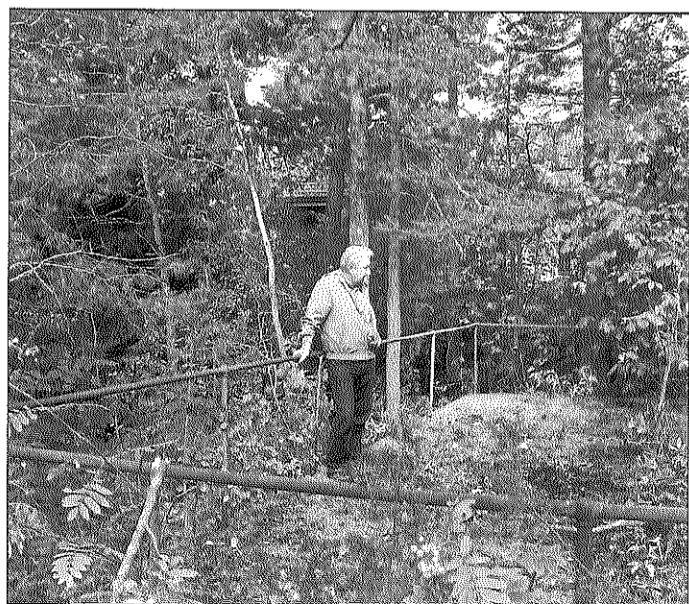
“Han var en av dem som satte dype spor etter seg. Fiolinisten og dirigenten spilte i slutten av 1920-

årene og i 1930-årene en helt sentral rolle i det lille lokalsamfunnet rundt Oppegård stasjon. Barnekor, mannskor og damekor, og korps som han ledet, involverte ikke bare utøverne. De satte også sitt preg på og ga identitet til innbyggerne i bygda.”

Juli 2010

Bildet over viser huset, enten under bygging eller ved en senere ombygging. Bak skogen til høyre ble det anlagt dansegulv ca. 1930. Det var først bygget i treverk, men ble senere støpt i betong, og med rør-rekkverk. Eiendommen fikk etterhvert navnet Bratlandparken. Det ble anlagt kjeglebane og muligheter for andre utendørs tilstelninger. Kulturelle arrangementer i parken ga formentlig Oppegård mannskor, med Trygve Bratland i spissen, godt økonomisk utbytte.

Bjørn Engebretsen viser fram Bratlandparken med danseplattingen slik den framstår i dag. Eiendommen, med parken og dansegulvet, ble solgt til en boligutbygger i 2009. Bare få dager etter at bildet av huset ble tatt, ble det revet. Forhåpentligvis vil utbygger forstå å ta vare på betongplattingen – med rekkverket - hvor mang en ungdom i Oppegård syd har svingt seg lørdagskveldene opp igjennom årene.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
26				1	2	3	4 ☾ Dronning Sonja
27	5	6	7	8	9	10	11 ●
28	12	13	14	15	16	17	18 ☾
29	19	20	21	22	23	24	25
30	26 ○	27 Kronprins Haakon	28	29	30	31	
				Olso			

Smedberget - Gjersjøelva (gnr/bnr 48/39)

I dagligtale pr. i dag er huset mest omtalt som Berget. Navnet Smedberget henspiller på at huset rommet smie for Hvitebjørngodset på 1600 og 1700-tallet, men huset var vanlig arbeiderbolig for to familier senere. Eieren har anslått byggeåret til 1661. Huset er bygget med laftet tømmer og med flisetak. Huset er ett av meget få gjenværende bygninger i Oppegård

fra denne tida. Smedberget ligger i Gjersjøelvdalen, i skråningen mellom oppgangssaga og båthavna.

Huset har ikke vært bebodd siden ca. 1980, men Berget er de senere årene oppgradert i mest mulig opprinnelig stil og med opprinnelige materialer både innvendig og utvendig. Innvendige vegger ble på 1700-1800-tallet delvis behandlet med bek og er like fine i dag. Eier installerer for tiden gammelt utstyr i huset, med tanke på mulig senere utstillinger og vising. En jernovn fra Berget er flyttet opp til de lokalhistoriske utstillingene i Langbygningen. Det er i stedet installert en geding gammel kakkelovn i Berget.

Midt på 1700-tallet ble taket hevet én tømmerhøyde. I den forbindelse ble takbelegget skiftet fra flisetak til takstein. Taksteinene var håndlaget. Noen av dem er fortsatt til stede på taket, selv etter at taket ble skiftet på 1980-tallet, på grunn av lekkasjer. Husets østvegg (kortenden) er eksempel på

at tømmer som ytterkledning er meget bestandig når treverket i utgangspunktet behandles riktig. Denne veggen har aldri vært bekledd med panel. I noen grad er veggen nok tæret av tidens tann, men det kan også skyldes skader etter at det ble bygget en veranda med utvendig tapp til 2. etasje ca. 1900 – se bilde. Trappen og verandaen er fjernet i dag.

Eier er Fred Hallager Juul på Nøstvedt i Ås, som på 1980-tallet kjøpte hele området på begge sider av elva fra Ingierstrandbrua og ned til elveoset av sin mor og hennes søster. Hans mor og hennes søster var arvinger til Ljansbruket under skiftet i 1940 – og 50-årene.

På sørveggen på huset (inngangssiden, inn mot skråningen) er det slått opp et historisk skilt med kort informasjon om huset. På 1800 - 1900-tallet bodde skomaker Hans Evensen med familie i Berget. Hans datter Sigrid (senere gift Bråten) bodde der etter foreldrene, sammen med sin mann, til ca. 1980.

Solerud - Gamle Mossevei 1 (gnr/bnr 39/64)

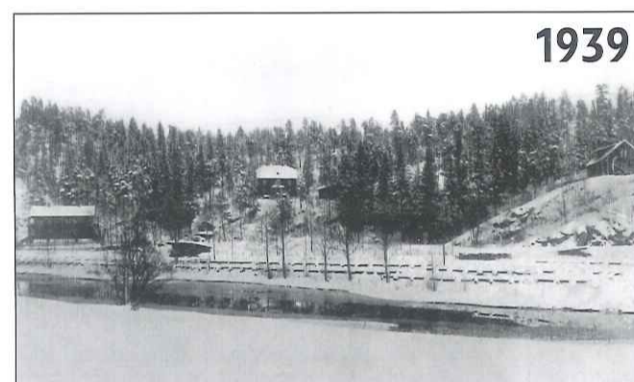
Huset ble bygget i 1916, som arbeiderbolig for arbeidere ved Ljansbruket. Det ble bygget av arbeiderne selv, med materialer som ble skaffet fra sagdriften i Gjersjøelva, rett nedenfor. Konstruksjonene i husets vegger er meget solide. Huset har 3 etasjer. Etasjehøyden i 1. og 2. etasje er høyere enn dagens standard, ca. 2,8 m.

På bildet av Solerud (i midten på bildet fra 1939) ser vi en halvvalmet takkonstruksjon som kan minne om jugendstilen. Grensen mellom Oppegård og Oslo går i dalsøkket mellom Solerud

og Skillebekk (som er revet, men ses til venstre på bildet). Enda en av arbeiderboligene, Utsikten (også kalt Tittut), ses til høyre.

Husets hovedutforming er fortsatt nær den opprinnelige. Vinduene er imidlertid endret opp gjennom årene, både antall og utforming. Nåværende eier har, etter at eiendommen ble kjøpt på midten av 1990-tallet, tilbakeført ett av vinduenes utforming til jugendstilen, og har planer om å gjøre det samme med resten.

Ljansbruket var, som for de øvrige arbeider-

boligene, eier av Solerud. Det bodde i sin tid 2 arbeiderfamilier pr. etasje i Solerud, og så var det ytterligere to små leiligheter i 3. etasje. I midten av 1930-årene rommet huset over 20 barn.

En av arvingene til Ljansbruket – Alice Juul - overtok eiendommen ved skiftet for Ljansbruket i 1950-årene. Hun solgte i 1972 til Gunnar Skjellum, som igjen solgte til nåværende eiere Lena Foyn og Nils Inge Kruhaug midt på 1990-tallet.

Tidligere var det uthus i uthuset - 6 i tallet. Disse er nå fjernet, og avløp fra eiendommen er anordnet med stikkledning inn mot hovedkloakken fra Oppegård mot Bekkelaget renseanlegg i Oslo, i fjellet bak. Det samme gjelder de to andre husene i østskråningen, Utsikten og Øvre Langstrøm.

I perioden fra 1996 og til ca. 2002 var det privat barnehage i huset, med 10-12 barn. Etter det er også 1. etasje ominnredet og ført tilbake til mer tradisjonell utforming, bl.a. med trehvitt panel i stedet for tapeter.

August 2010

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
30							1
31	2	3	4	5	6	7	8
32	9	10	11	12	13	14	15
33	16	17	18	19	20	21	22
34	23	24	25	26	27	28	29
35	30	31					

Kronprinsesse
Mette-Marit

Holt - Framveien 43 (gnr/bnr 35/58)

September 2010

Huset er bygget i 1916. Det ble levert av Strømmen Trevare og er et ferdighus, levert som byggesett. Dette var ikke vanlig på den tiden, men slike hus ble levert flere steder på Østlandet, ikke bare på Svartskog. Ved ombygging i 1982 ble det funnet panel påført "Harald Stubberud, Bålerud brygge". Materialene kom da trolig sjøveien fra Kristiania. Stubberud sto altså som mottaker av paneler, skipet inn med båt. Han var antagelig byggherren. Han var bror av Jørgen Stubberud, som var mannskap på Roald Amundsens ekspedisjon til Sydpolen. Det var familien Stubberud som reiste huset.

Holt er bygget i laftet plank, med en klar retning mot sveitserstilen. Sperrene og hanebjelkene i taket er trolig hentet ut fra skogen i nabolaget. De bærer preg av at de har vært hugget og tilformet med øks. Verandaene i begge etasjene er glasset inn på et senere tidspunkt, siden det er funnet en avis fra 1924 som underlag i gulvet.

I utgangspunktet er huset bygget som sommersted, inneholdende to leiligheter med kjøkken, alkove og stue. Fra 1923 har huset vært i eie av slekten til nåværende eier. Fra 1952 har Aud og Arnold Hammer eid og brukt huset, for det meste som sommersted. I 1952 ble et mindre uthus ombygget, også til sommerbolig. Eiendommen ble da brukt som sommerbolig for familien, men også leid ut til andre om sommeren, fram til 1980-årene. Da ble hovedhuset renoverert fra topp til tå, og gitt tilbygg i bakkant i samme stil som hovedhuset. Uthuset ble revet, og det ble lagt inn vann og avløp.

Nåværende eier har ført huset tilbake mot dets opprinnelige form – sveitserstilen, rammet inn av en velstelt hage. Eier er Erik Hammer, som også har stått for informasjonen om huset.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
35			1 ☾	2	3	4	5
36	6	7	8 ●	9	10	11	12
37	13	14	15 ☾	16	17	18	19
38	20	21	22	23 ○	24	25	26
39	27	28	29	30	Høstjevndøgn		

Løvli - Gjersjøveien 31 A (gnr/bnr 44/1)

Oktober 2010

Huset ble bygget i 1908 av Alfred Sætre, eldste sønn på Nedre Sætre gård. Legg merke til at eiendommen har bruksnummer 1, det samme som hovedbølet Nedre Sætre hadde hatt. Løvli fikk dette nummeret tildelt etter at det meste av Nedre Sætre for øvrig var parsellert ut, og gårdshusene for det meste var borte. Det var sikkert ikke uten betydning i denne sammenhengen at det var sønnen som etablerte egen eiendom på flatene vest for gårdshusene. Den gang sto uthusene fra Nedre Sætre igjen ovenfor og øst for dagens fotballbane.

Huset Løvli var opprinnelig et laftehus i 1 ½ etasje, med glassveranda mot vest. Grunnflaten var ca. 50 kvadratmeter. Huset er påbygd/ombygd flere ganger, både i Alfred Sætres botid og senere.

Da Alfred Sætre bosatte seg på Løvli, ble det etablert et lite småbruk med fjøs og noe jordvei. Det blir fortalt at han utnyttet gresset på Slorene (helt sørøst i Gjersjøen) ved å slå det, dra det til land, og tørke det som ekstrasfôr utover vinteren.

Alfred giftet seg med Ragna fra lensmannsplassen Rødkilden på Svartskog og de fikk tilsammen 9 barn, tre gutter og seks jenter, som alle vokste opp på Løvli.

Alfred var en vel ansett og dyktig byggmester og var meget samfunnsinteressert. Før Oppegård-sognet ble egen kommune i 1915, var han medlem av Oppegård Sognestyre under Nesodden herred. Han var også styremedlem og senere styreformann i Oppegård Vel en del år. I en periode leide Alfred Sætre ut et rom i huset til en lungesyk Kristiania-boer. Mannen var en dyktig maler og malte bl.a. et bilde hvor motivet var uthusene på gården Nedre Sætre. Maleriet gir god dokumentasjon på hvor uthusene på det tidligere gårdsbruket sto, hvordan de var plassert i terrenget, og hvordan de var utformet.

Dagens eier og beboer av Løvli er dattersønn av Alfred Sætre.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
39					1 ☾	2	3
40	4	5	6	7 ●	8	9	10
41	11	12	13	14 ☾	15	16	17
42	18	19	20	21	22	23 ○	24 FN-dagen
43	25	26	27	28	29	30 ☾	31 Sommertid slutt

Lensmannsbakken på Svartskog - Svartskogveien 15 (gnr/bnr 35/10)

Svartskog Søndre

Dette staselige sveitserhuset har vært i nåværende families eie siden 1915. Dagens eier har hatt det siden 1975. Eiendommen, som også har uthus, gjestehytte og naust, benyttes til sommer- og helgebolig. Eiendommen framstår i dag som svært godt vedlikeholdt og i tilnærmet gammel og opprinnelig stand.

Huset ble oppført i 1876 som helårsbolig for lensmann Carl B. Helzen i Nesodden herred, og det fikk navnet Svartskog Søndre. På folkemunne ble det likevel kalt Lensmannsbakken. Egentlig bodde lensmannen på Nesodden, men oppgaver som bl.a. anlegg av Smålandsbanen medførte fra ca. 1880, krevde at han hadde tilhold på Oppegård-siden av Bunnefjorden, i alle fall i perioder. Han var "Bunnefjord-pendler" pr. båt, men når fjorden var tilfrosset, måtte han ta skiene fatt.

Det er god grunn til å anta at huset så slik ut da det var nytt, som bildet fra like før 1900-tallet med den voldsomme planteveksten på verandene, antyder. Helzen var lensmann til 1899.

Like sydøst for bolighuset i en avstand av ca. 20 m sto det i sin tid en bygning som fungerte som arresthus. Huset ble dessverre revet like før andre verdenskrig. Det var imidlertid neppe i bruk som arrest etter 1900, for eiendommen ble i 1903 solgt til fabrikkier Schioldborg, som benyttet den til landsted. Enken etter Schioldborg solgte eiendommen igjen i 1915, da til nåværende eiers farfar, og siden har altså Lensmannsbakken vært i denne slektens eie.

Fram til annen verdenskrig foregikk kommunikasjonen mellom Oslo og dette området på Svartskog med dampbåt til Svartskog brygge. Det tok 90 minutter inn til Oslo med alle anløpene under-

veis. Første båt retning Oslo gikk kl. 07.10. Når båten fløytet på Blylaget, var det på tide å løpe ned til Svartskog brygge, sa de som bodde i husene i nabolaget.

Først i 1964 ble eiendommen overført til arvingene etter farfarens enke, Maria Catharina Christensen, som ble over 100 år gammel. Allerede da var eiendommen svært nedslitt, og det var først da nåværende eier, Lars A. Christensen, overtok i 1975 at det ble satt i gang bevisst og nennsom oppgradering av hus, uthus og hage. I dag er det 5. generasjon av familien som kan glede seg over den ro og frodighet som sommerboligen Lensmannsbakken har å by på, en eiendom i tilnærmet gammel og opprinnelig stand.

November 2010

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
44	1	2	3	4	5	6 ●	7 Allehelgensdag
45	8	9	10	11	12	13 ☾	14
46	15	16	17	18	19	20	21 ○
47	22	23	24	25	26	27	28 ☾ 1. søndag i advent
48	29	30					

Bekkely - Bekkeliveien 7 (gnr/bnr 40/57)

Villa Bekkely ble bygget av tømmer Rudberg fra Eidskog for Petter A. Pedersen. Huset sto ferdig i 1914, bygget av laftet tømmer og med verandaer både i 1. og 2. etasje. Stilarten er dragestil, men formentlig påvirket av sveitserstilen, ikke uvanlig på denne tiden.

Det hører med til historien at det den gang ikke fantes vei fra Skiveien og opp. Den måtte Pedersen selv bygge. Pedersen var pølsemaker og han bygde allerede i 1920 ekstra hus og rom for tørking av kjøtt og for garasjering av motorsykkel. På 1920-tallet ble verandaen mot vest innebygget, og senere omgjort til permanent inneareal. Opp gjennom årene ble vinduene endret/modernisert, og ornamenter og takutspring fjernet, men huset fikk i hovedsak beholde sin opprinnelige form. I 1982 brant deler av huset, og gjenoppbyggingen medførte også noe ombygging.

1912

Petter A. Pedersen m/frue var foreldre til senere eiere. Familien Aukner flyttet inn i 1941 og overtok eiendommen i 1958. Odmar Aukner var gift med Bjørg, som i 1959 dannet den marsj- og musikkgruppen for jenter som etterhvert ble Kolbotn-Garden. Hun og mannen solgte huset ca. 1995 til familien

Areng/Askersrud, som solgte unna et par tomter, og så solgte Bekkely i 1998. Nåværende eiere, Ingeborg og Kjetil Brækken, kjøpte huset og satte i gang et omfattende restaureringsarbeid som hadde som primært formål å føre huset mest mulig tilbake til tidligere utforming, både utvendig og innvendig.

2009

1998

Det mest synlige er at panoramavinduene i 1. etasje er fjernet og vinduene gjenskapt i sveitserstil, samtidig som dragehodene på taket er gjenskapt i stil med de originale fra 1912. Husets østside, spesielt områdene ved inngangspartiet, var råtnet betraktelig og ble restaurert ved anskaffelse av aldret tømmer fra et annet hus langt nord i Akershus. Rekkverket på terrassen i 1. etasje er laget av staver med samme utskjæringer som de opprinnelige. Det samme gjelder hjørnestolpene. Eiendommen er inngjerdet med skigard i original form. Et imponerende arbeid. I 2004 ble huset foreslått til årets kulturminnevernpris for Akershus fylke, men nådde ikke helt opp.

Huset har en karakteristisk form med sitt spisse tak og beliggenhet, godt synlig både fra Skiveien ved rundkjøringen og på nært hold fra Bekkeliveien.

Desember 2010

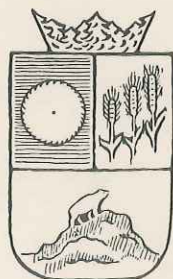
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
48			1	2	3	4	5 ●
49	6	7	8	9	10	11	12
50	13 ●	14	15	16	17	18	19
51	20	21 ○	22	23	24	25	26
		Vintersolverv			Julaften	1. juledag	2. juledag
52	27	28 ●	29	30	31		
					Nyttårsaften		

Oppegård Historielags kalendere

Ta vare på kalenderne våre. De er historiske dokumenter som du kan få bruk for senere. Har du ikke en fullstendig serie? Her er en oversikt:

- 1990 Oppegård kommune 75-år 1915-1990
- 1991 Diverse gamle bilder
- 1992 Husmannsplasser (kun kopiutgave)
- 1993 Gjersjøen
- 1994 Smaalensbanen – om jernbanen gjennom bygda
- 1995 Oppegård – også en kystkommune (kun kopiutgave)
- 1996 Gamle Mossevei – hovedveien mot sør 1860-1970
- 1997 Skolene i bygda
- 1998 Postkort og posthistorie fra Oppegård
- 1999 Idrettslivet i bygda
- 2000 Et tilbakeblikk
- 2002 Det mangfoldige foreningslivet (kun kopiutgave)
- 2003 Husene som forsvant (kun kopiutgave)
- 2004 Næringslivet i bygda
- 2005 Gjersjøvassdraget
- 2007 Butikkene som forsvant
- 2008 Kommunevåpenets 17 middelaldergårder
- 2009 Dagliglivets kulturminner
- I 2001 og 2006 kom det ikke ut kalendere.

I tillegg til ovennevnte kalendere har vi også for salg:
Tidligere utgaver av Follominne - årbok for Follo Historielag
Historisk skrift nr 1: Dr. Fr. Müller (sen.) Dagbok, april-aug. 1940 (kun kopiutgave)
Historisk skrift nr 2: "Hellerastens historie".
Henvendelse til Kjell Dybdahl, telefon 66 80 95 05.

**OPPEGÅRD
HISTORIELAG**

Bli medlem: Bruk vedlagt giro
Se også vår hjemmeside: www.oppegaard-historielag.org

Så ble det kalender i år også

Det er ingen selvfølge at det blir kalender hvert år. To ganger har det da også sviktet. Det går bra så lenge entusiastene stiller opp år etter år. Vi kan ikke vente at de samme holder ut over lang tid. Til det er arbeidet for intenst over en periode som ikke akkurat føles kort mens det står på. Denne gangen klarte vi ikke å stable på beina en kalenderkomité utenfor vår egen midte - vi som likevel har vårt å stri med i Historielagets interesse. Det er god grunn til å takke entusiastene for innsatsen. Det gjelder også de som har bidratt i perifere roller, og informantene, huseierne osv. Det hadde nyttet lite å være entusiast uten velvillig oppslutning fra de som vil vite og de som vet. Å få ut kalender også for 2011 blir en ny utfordring. Vi trenger et tema, og Historielaget trenger noen til å påta seg arbeidet. Og det trengs å komme igang rimelig fort etter nyttår, slik at tidspresset ikke skal bli så stort. Er det noen iderike entusiaster der ute som har lyst til å ta i et tak for Historielagets tradisjonelle kalender? Vi trenger avgjort din hjelp.

Styret i Historielaget